Kia Pelto-Vasenius
Fysiatrian erikoislääkäri, LT,
psykoterapeutti

Yksityisyrittäjyys on perusoikeus lääkäreillekin

Sosiaali- ja terveysministeriössä valmistellaan lääkäriyrittäjyyttä kurjistavaa yksityisen terveydenhuollon lakiuudistusta.

Sosiaali- ja terveysministeriön perustamaan yksityisen terveydenhuollon lakiuudistusta valmistelevaan työryhmään otettiin mukaan yksityisten lääkäriyritysten edustus mutta ei kliinistä työtä tekevien yksityislääkäreiden edustajaa. Tämä epäkohta valitettavasti heijastuu suunnitellusta lakitekstistä.

Itsenäistä ammatinharjoittaja- tai pienyrittäjätermiä ei lakiluonnoksessa erikseen mainita. Samanveroisia palveluntuottajia ovat mm. yksityinen henkilö, yhtiö ja säätiö. Päätuottajaksi on nimetty suurempi palveluntuottaja eli lääkärikeskus. Palveluntuottajaksi rekisteröityminen tulee olemaan työlästä ja kallista, mm. lääkärin olisi laadittava julkisesti nähtävillä oleva omavalvontasuunnitelma, ja kustannettavaksi tulevat erilaiset sähköisiin palveluihin ja hallinnointiin liittyvät käyttö- ja hankintamaksut.

Potilasrekisterin pitäminen ja tarvittavien potilasasiatietojen muutosten teko annettaisiin lääkärikeskuksille, tosin rekisterin pitämisestä tulevat kustannukset suunnitellaan jaettavaksi yksityislääkärin kanssa. Potilaan rekisteritietoja ei saisi mukaansa työpaikkaa vaihtaessa vaan ne jäisivät lääkärikeskukseen.

Kun vielä muistetaan lääkärikeskusten pyrkimys määrittää yksipuolisesti lääkärien antamien palvelujen hinnat, halu puuttua tuotteen sisältöön eli lääkärin toimintaan sekä pyrkimys rajoittaa lääkäreiden työskentelyä useassa paikassa, yksityisyrittäjä ei enää olisi itsenäinen toimija. Lääkäripienyrittäjä menettäisi päätäntävallan antamistaan palveluista ja palkkioista ja jopa työpaikasta. Yrittäjäriskikin häviäisi. Verottajan näkökulmasta ammatinharjoittajana työskentely näyttäisi entistä enemmän työsuhteiselta toiminnalta.

Lääkäripienyrittäjien määrä on tasaisesti kasvanut, vuoden 1996 jälkeen se on kaksinkertaistunut. Kaikista työikäisistä lääkäreistä jo neljännes työskentelee päätoimisesti yksityissektorilla. Näistä 61 % toimii ammatinharjoittajana ja 24 % yhtiön kautta. Lääkäriliiton antama juridinen neuvonta yksityislääkäreille on jatkuvasti lisääntynyt.

Lääkäripienyrittäjillä on säilyttävä mahdollisuus yrittäjyyden kriteerit täyttävään toimintaan. Lääkärikeskukset voivat aina halutessaan palkata lääkäreitä työsuhteeseen, ja lääkärit voivat solmia työsuhteen niin halutessaan. Sitä lääkärikeskukset eivät yleensä kuitenkaan halua, koska se lisäisi niiden kustannuksia ja velvoitteita.

Toivottavasti Lääkäri- ja Hammaslääkäriliiton yhdessä STM:lle antama lausunto lakiluonnoksen puutteista huomioidaan ja tulevaan lakiehdotukseen tehdään tarvittavat korjaukset. Yksityisyrittäjyys on yhteiskunnassamme perusoikeus lääkäreillekin.